

BEATA PISKORSKA

John Paul Second Catholic University
of Lublin, Poland

ORCID iD: 0000-0002-9089-5156

URSZULA SOLER

The Warsaw University of Life
Sciences, Poland

ORCID iD: 0000-0001-7868-8261

MIĘDZY INNOWACJĄ A ZAGROŻENIEM: SZTUCZNA INTELIGENCJA WE WSPÓŁCZESNEJ DYPLOMACJI

BETWEEN INNOVATION AND THREAT: ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN MODERN DIPLOMACY

ABSTRACT

The article analyses the impact of artificial intelligence (AI) on diplomacy and foreign policy. It points out that AI is becoming a key factor in transforming these areas, although institutional and regulatory systems are not keeping pace with its development. The authors emphasise that AI can support data analysis in diplomacy and accelerate decision-making processes, but at the same time it carries risks: disinformation, polarisation, dependence on technology and erosion of cognitive skills. The study uses different research methods: expert interviews, content analysis and case studies, additionally enriched with a quantitative component, primarily in the process of systematising the functions of artificial intelligence and mapping the cross-sectional applications of AI in diplomacy and policymaking. The results show that AI is seen as a technology with great potential, but in Poland it lacks systematic implementation, especially in diplomacy and foreign policy. The conclusions drawn from the study are that AI can support analysis and automation in diplomacy, but it cannot replace human relations. Experts call for the development of digital competences, transparency of algorithms and international cooperation on AI regulations.

KEYWORDS: artificial intelligence, politics, digital diplomacy, decision automation

STRESZCZENIE

Artykuł analizuje wpływ sztucznej inteligencji (AI) na dyplomację oraz politykę zagraniczną. Wskazuje, że AI staje się kluczowym czynnikiem transformującym te obszary, choć systemy instytucjonalne i regulacyjne nie nadążają za jej rozwojem. Autorzy podkreślają, że AI może wspierać analizę danych w dyplomacji oraz przyspieszać procesy decyzyjne, ale jednocześnie niesie ryzyko: dezinformacji, polaryzacji, uzależnienia od technologii oraz erozji kompetencji poznawczych. W artykule zaprezentowano badanie, w którym wykorzystano kilka metod badawczych: wywiady eksperckie, analizę treści oraz studia przypadków, dodatkowo wzbogacone przez ujęcie ilościowe, głównie w procesie systematyzacji funkcji sztucznej inteligencji oraz mapowania przekrojowego zastosowań AI w dyplomacji i polityce. Ich wyniki pokazują, że AI postrzegana jest społecznie jako technologia o wielkim potencjale, lecz w Polsce brakuje jej systemowego wdrożenia, zwłaszcza w dyplomacji i polityce zagranicznej. Wnioski, jakie płyną z badania to fakt, w dyplomacji AI może wspierać analizy i automatyzację, ale nie zastąpi relacji międzyludzkich. Ekspertiści postulują rozwój kompetencji cyfrowych, przejrzystość algorytmów oraz współpracę międzynarodową nad regulacjami AI.

SŁOWA KLUCZOWE: sztuczna inteligencja, polityka, dyplomacja cyfrowa, automatyzacja decyzji

WPROWADZENIE

Na system polityczny, społeczny i międzynarodowy, w tym dyplomację, duży wpływ wywiera rewolucyjny postęp technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), za którym z trudem nadążają niektóre systemy funkcjonowania państwa w obszarze społecznym i prawnym. Niewiele jednak uwagi poświęca się wpływowi sztucznej inteligencji (AI) na stosunki międzynarodowe lub temu, jak AI wpływa w szczególności na pracę dyplomatów i decydentów. Zastosowanie i upowszechnienie AI w dyplomacji publicznej i debacie w zmieniającym się świecie stale wzrasta. Analiza i zbadanie wpływu AI na obszary życia politycznego i społecznego jest niezbędnym elementem poznania tendencji i konieczności adaptacji mechanizmów realizacji współczesnej polityki i dyplomacji.

Artykuł powstał na podstawie interdyscyplinarnych badań koncentrujących się na aktualnym wykorzystaniu, możliwościach zastosowania AI oraz zagrożeniach wynikających z jej użycia w następujących obszarach: dyplomacji i polityce zagranicznej. Temat ten jest szczególnie ważny w kontekście rosnącej roli AI w procesach decyzyjnych i komunikacji politycznej, jej wpływie na instytucje publiczne i relacje międzynarodowe. W dokonany przeglądzie literatury przedmiotu zauważa się bowiem brak kompleksowych analiz międzysektorowych w ujęciu integrującym politykę, administrację publiczną, dyplomację i media. Stąd głównym problemem badawczym podjętym w tym artykule jest identyfikacja mechanizmów oraz analiza skutków (pozytywnych i negatywnych) jakie stanowi zastosowanie AI w sferach dyplomacji, polityki i mediów. W związku z tym postawiono następujące pytania badawcze: Jakie formy wykorzystania AI obserwuje się w polityce i dyplomacji na podstawie analizy literatury przedmiotu? Jakie korzyści i zagrożenia wynikają z ich stosowania? Jakie strategie regulacyjne i etyczne są potrzebne dla zrównoważonego rozwoju AI w tych sektorach?

Podjęciem metodologicznym przyjętym na potrzeby rzetelnego procesu badawczego są badania jakościowe: analiza treści, wywiady eksperckie oraz studia przypadków. Dodatkowy wkład do analizy wniosło przeprowadzone badanie ankietowe w formie zebrania opinii i doświadczeń osób związanych z dyplomacją oraz innymi sektorami, w których AI już dziś odgrywa

znaczącą rolę lub może zyskać na znaczeniu w przyszłości. Przeprowadzane wywiady pozwoliły poznać perspektywę dotyczącą zastosowania AI w analizie danych, automatyzacji procesów, wykrywaniu dezinformacji, cyberdyplomacji oraz wpływu tych technologii na społeczeństwo i politykę globalną. Zebrane informacje pomogły w opracowaniu wniosków dotyczących optymalnego wykorzystania AI, a także w identyfikacji potencjalnych zagrożeń związanych z jej rozwojem. Pozwoliło to na lepsze zrozumienie wyzwań oraz szans, jakie niesie za sobą implementacja AI w kluczowych obszarach funkcjonowania państwa i społeczeństwa.

METODOLOGIA BADAŃ

Prezentowane w tym artykule badanie oparte zostało na kilku metodach badawczych. Zastosowane więc zostało podejście mieszane (mixed-methods), łączące metody jakościowe z wybranymi elementami analizy ilościowej. Fundament części empirycznej stanowiło badanie jakościowe w formie zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI), uzupełnione analizą treści dokumentów strategicznych oraz porównawczymi studiami przypadków. Ujęcie ilościowe zostało wykorzystane pomocniczo – głównie w procesie systematyzacji funkcji sztucznej inteligencji oraz mapowania przekrojowego zastosowań AI w dyplomacji i polityce.

Zogniskowany wywiad grupowy przeprowadzono 16 czerwca 2025 r. w formie online, w grupie 5 osób zawodowo związanych z dyplomacją i administracją publiczną. Grupa docelowa respondentów objęła przedstawicieli dyplomacji oraz osoby współpracujące z instytucjami międzynarodowymi. Dobór próby miał charakter ekspercki, co pozwoliło na pozyskanie pogłębionej wiedzy dotyczącej percepcji, szans i zagrożeń związanych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Wywiady miały charakter eksploracyjny, umożliwiając identyfikację dominujących narracji, praktyk wdrożeniowych oraz barier kompetencyjnych i proceduralnych.

W analizie zastosowano zróżnicowane narzędzia i techniki badawcze. Analiza dyskursu umożliwiła uchwycenie sposobów, w jakie eksperci interpretują zastosowania, ryzyka i konsekwencje wykorzystania sztucznej

inteligencji. Kategoryzacja funkcjonalna (functional mapping) posłużyła do grupowania funkcji AI w obszarach dyplomacji, administracji, mediów i bezpieczeństwa, natomiast *cross-sectoral mapping* pozwolił porównać te obszary między sobą, identyfikując wspólne wzorce, różnice i bariery. Wyniki FGI opracowano zarówno na poziomie tematycznym, jak i interpretatywnym, w szczególności pod kątem percepcji szans i zagrożeń.

Badanie posiadało kilka ograniczeń. Dynamiczny rozwój technologii AI utrudnia długofalową interpretację wyników i ich pełną aktualność. Ponadto dostęp do danych był ograniczony – zwłaszcza w obszarze zamkniętych systemów rządowych i narzędzi bezpieczeństwa, co uniemożliwiło ocenę efektywności niektórych praktyk. Ponadto niedojrzałość instytucjonalna w zakresie wdrożeń AI w administracji oraz niewielka liczebność próby eksperckiej ograniczyły możliwość uogólnienia otrzymanych wyników. Ze względu na wrażliwość tematu, część informacji dotyczących praktycznego wykorzystania AI w obszarze bezpieczeństwa nie mogła zostać ujawniona.

Zastosowana metodologia pozwoliła jednak na pogłębione zrozumienie dynamiki wdrożeń sztucznej inteligencji w polityce i dyplomacji, a także na identyfikację kluczowych barier regulacyjnych, kompetencyjnych i organizacyjnych w jej implementacji. Analiza pozwoliła również na rozpoznanie ryzyk związanych z bezpieczeństwem danych, automatyzacją procesów oraz wpływem technologii na procesy poznawcze i komunikacyjne, co ma szczególne znaczenie w kontekście współczesnej wojny o umysły.

AI W POLITYCE ZAGRANICZNEJ I DYPLMACJI – PRZEGLĄD LITERATURY

Przegląd literatury przedmiotu ilustruje główne trendy i wyzwania w tej interdyscyplinarnej dziedzinie, co pozwala na zidentyfikowanie kilku kluczowych wymiarów dyplomacji, które skorelowane są z AI (Mostafaei, Kordnoori, Seyed, Banihashemi, 2025). Stąd można wysnuć wniosek, że ze względu na sposób użycia, AI wykorzystywana jest w różnych funkcjach dyplomatycznych, takich jak dyplomacja cyfrowa, zaangażowanie publiczne, innowacje w polityce zagranicznej i strategię negocjacyjne. Dowodzi to jej

wszechstronności w rozwiązywaniu współczesnych wyzwań dyplomatycznych (Darrel, Allen, 2018). W sposób naturalny najbardziej widoczne miejsce w literaturze zajmuje dyplomacja cyfrowa, podkreślając znaczący wpływ narzędzi cyfrowych i platform internetowych na stosunki międzynarodowe i sztukę rządzenia. Dyplomacja cyfrowa obejmuje wykorzystanie technologii cyfrowych i mediów społecznościowych do osiągania celów polityki zagranicznej, umożliwiając bardziej bezpośrednią i skuteczną komunikację z odbiorcami międzynarodowymi i publicznymi (Piskorska, Kosienkowski, 2012). Spostrzeżenia wynikające z literatury sugerują, że sztuczna inteligencja (AI) może znacznie usprawnić dyplomację cyfrową na przykład poprzez analizę obszernych zbiorów danych, przewidywanie trendów i generowanie treści imitujących ludzkie (Puaschunder, 2021). Możliwości te mogą zapewnić dyplomatom zaawansowane narzędzia do planowania scenariuszy, tworzenia wyrafinowanych materiałów komunikacyjnych i oferować głębszy wgląd w nastroje społeczne, potencjalnie rewolucjonizując tradycyjne podejścia do stosunków międzynarodowych i negocjacji.

Drugim pojawiającym się w literaturze zjawiskiem jest dyplomacja publiczna, a szczególnie nacisk na rolę sztucznej inteligencji i platform cyfrowych w transformacji sposobu, w jaki państwa wchodzą w interakcje i komunikują się ze społeczeństwem w innych krajach (Bjola, Cassidy, Manor, 2019). Sztuczna inteligencja ma potencjał zrewolucjonizowania dyplomacji publicznej, oferując zaawansowane narzędzia do opracowywania ukierunkowanych i skutecznych komunikatów, analizowania nastrojów społecznych w czasie rzeczywistym i dostosowywania strategii zaangażowania w różnych kontekstach kulturowych (Frey, 2024; Bjola, Manor 2022; Sabanadze 2022). Te postępy mogą znacznie zwiększyć zasięg i skuteczność działań dyplomatycznych. Ponadto literatura koncentruje się na sposobie, w jaki sztuczna inteligencja może być wykorzystana do poprawy polityki zagranicznej poprzez zaawansowaną analitykę predykcyjną i skrojone strategie komunikacji dla odbiorców międzynarodowych (Tilovska-Kechedji, Kolakovic Bojovic, Cvorovic, 2018). Sztuczna inteligencja ma potencjał do znacznego wpływu na politykę zagraniczną, oferując szczegółową analizę danych, predykcyjne spostrzeżenia dotyczące globalnych trendów i dostosowaną do potrzeb komunikację dyplomatyczną. Te możliwości mogą usprawnić procesy decyzyjne

i umożliwić bardziej responsywne i świadome strategie w reagowaniu na wydarzenia międzynarodowe. Chociaż w dyplomacji kładzie się mniejszy nacisk na ekonomiczne aspekty sztucznej inteligencji, jej wpływ na handel i międzynarodową politykę gospodarczą jest znaczący.

Sztuczna inteligencja ma także potencjał do transformacji dyplomacji ekonomicznej, oferując zaawansowaną analitykę predykcijną trendów rynkowych, automatyzując ocenę umów gospodarczych i modelując handel. Pozwala to dyplomatom podchodzić do negocjacji z przewagą opartą na danych, co może prowadzić do osiągnięcia korzystniejszych rezultatów. Z polityką zagraniczną i środkiem jej realizacji wiążą się negocjacje dyplomatyczne, a dokładnie opisana w literaturze analiza sposobów, w jaki sztuczna inteligencja może przekształcić negocjacje dyplomatyczne, oferując symulacje i modele predycyjne do kierowania rozwojem strategii (Piskorska, Soler, 2023, s. 59-73). Narzędzia takie jak Negotiator ChatGPT mogą usprawnić ten proces, symulując negocjacje, przewidyując stanowiska drugiej strony i opracowując komunikaty dyplomatyczne (Stanzel, 2022). Chociaż narzędzia sztucznej inteligencji mogą poprawić efektywność i zapewnić strategie oparte na danych, stwarzają one również ryzyko, takie jak nadmierne poleganie na technologii i potencjalne rozbieżności z niuansami ludzkiego osądu. Dlatego niezbędne jest zrównoważone podejście, które integruje pomoc sztucznej inteligencji z wykwalifikowaną dyplomacją (Pokhriyal, Koebe, 2023).

AI odgrywa także rosnącą rolę jako narzędzie wsparcia polityki zagranicznej i analizy danych (Bano et al., 2025). Kurbalija w swoich badaniach (2019) opisał rozwój *tech diplomacy*, a Kreps i Kriner (2023) analizują wykorzystanie AI do monitorowania mediów i modelowania opinii publicznej. Zastosowania AI obejmują przewidywanie kryzysów, wsparcie decyzji i automatyzację komunikacji. Niemniej jednak Lamia i Rolander (2025) podkreślają, że AI nie zastąpi relacji międzyludzkich kluczowych w dyplomacji. Istnieje również ryzyko manipulacji danymi, asymetrii technologicznej oraz przechwycenia informacji (Bano et al., 2025).

Metodologia obecna w literaturze dotyczącej użycia AI w dyplomacji pokazuje połączenie analiz teoretycznych, studiów przypadków, analiz merytorycznych i narracyjnych oraz podejść eksperymentalnych, odzwierciedlając równowagę między analizami jakościowymi a rygorem ilościowym.

Ta klasyfikacja podkreśla interdyscyplinarny charakter tej dziedziny i uwypukla to, jak różnorodne metodologie i regionalne ukierunkowania przyczyniają się do holistycznego zrozumienia przekształceniowej roli AI w dyplomacji globalnej.

Integracja sztucznej inteligencji z globalną dyplomacją stwarza możliwości i wyzwania, które wymagają podjęcia pogłębionej analizy. Badania te mają kluczowe znaczenie dla zrozumienia tego, jak sztuczna inteligencja może przekształcić praktyki dyplomatyczne, ulepszyć proces decyzyjny i rozwiązywać złożone problemy międzynarodowe. Kluczowe są modele sztucznej inteligencji istotne dla dyplomacji, w tym ostatnie postępy w dziedzinie sztucznej inteligencji w kontekście dyplomacji. W miarę rozwoju AI jest ona coraz bardziej uznawana za dynamiczną i szybko rozwijającą się dziedzinę, stale przesuwającą granice innowacji technologicznych. Zarówno naukowcy, jak i specjaliści ds. Technologii nieustannie udoskonalają modele, algorytmy i aplikacje AI, które stały się integralną częścią nowoczesnych postępów technologicznych. Potencjał AI w stosunkach międzynarodowych jest ogromny, od podejmowania decyzji dyplomatycznych, mediacji, polityki, aż do bezpieczeństwa, a wraz z jej rozwojem pojawiają się nowe pojęcia i podejścia, takie jak *AI diplomacy*, czy *tech diplomacy* (Piskorska, Soler, 2023). *Tech diplomacy* jest pojęciem szerszym niż *AI diplomacy*, gdyż obejmuje działania dyplomatyczne skupione na wszystkich kluczowych technologiach (AI, cyberbezpieczeństwo, blockchain, biotechnologia itd.). Współpraca między państwami a firmami technologicznymi (np. Microsoft, Google, Huawei) wymaga tworzenia regulacji międzynarodowych dotyczących technologii, tj. prywatności danych, standardów 5G, bezpieczeństwa cybernetycznego, które często mają większy wpływ na rozwój technologii niż same rządy.

WPLYW AI NA DYPLMACJĘ W OPINII EKSPERTÓW

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują na ambiwalentny stosunek ekspertów do sztucznej inteligencji, który można interpretować w świetle ambiwalentnego podejścia do technologii w ogóle (Wyatt, 2008; Digital Poland, 2024). Uczestnicy badania z jednej strony podkreślali rewolucyjny, transformacyjny charakter AI, wskazując na jej

powszechność, nieuchronność oraz potencjał do zwiększania efektywności działań dyplomatycznych. Jednocześnie jednak zwracali uwagę na liczne zagrożenia związane z jej stosowaniem, w tym na ryzyko dehumanizacji, utraty kontroli nad danymi oraz uzależnienia państw i instytucji od podmiotów prywatnych. Charakterystyczna dla wypowiedzi badanych była świadomość szybkości zmian, jakie zachodzą w obszarze rozwoju technologicznego, co wpisuje się w obserwacje McLuhana (1964) dotyczące tego, że zmiany w technologii komunikacyjnej są głównym motorem zmian społecznych i kulturowych. Eksperti wskazywali na to, że AI rozwija się szybciej niż możliwości adaptacyjne instytucji publicznych i systemów prawnych, co jest zgodne z koncepcją luk Bostroma (Bostrom, 2014).

Istotny wątek badań stanowiła również diagnoza różnic pokoleniowych: młodsze pokolenia urzędników posługują się AI intuicyjnie, podczas gdy seniorzy kadry administracyjnej wykazują większą ostrożność w korzystaniu z niej. Tę różnicę można interpretować w świetle teorii kompetencji cyfrowych (van Dijk, 2020), według której umiejętności korzystania z technologii są nierówno rozmieszczone, co generuje nowe formy nierówności w instytucjach publicznych.

Wyniki badania ujawniają swoisty paradoks: eksperci postrzegają AI jako narzędzie o ogromnym potencjale w dyplomacji, jednak faktyczne wykorzystanie tej technologii jest marginalne lub wręcz nieobecne. To potwierdza tezę Hocking i Melissena (2015), że dyplomacja jako środowisko instytucjonalne cechuje się dużą inercją i oporem wobec technologicznych innowacji. Pomimo tego, że jak zostało wspomniane wyżej, AI mogłaby usprawnić pracę analityczną, przeglądy mediów, prognozowanie konfliktów czy przechowywanie pamięci instytucjonalnej, to eksperci wskazują na poważne przeszkody systemowe i kulturowe w jej użytkowaniu:

- *Mamy na co dzień do czynienia z informacjami wrażliwymi... przefiltrowywanie ich przez AI jest niebezpieczne.*
- *AI mogłoby pokonać przeszkodę braku pamięci instytucjonalnej.*

Ten drugi cytat wskazuje na to, że wśród ekspertów istnieje świadomość możliwych korzyści wynikających z korzystania ze sztucznej inteligencji, których jednak nie da się osiągnąć bez odpowiednich polityk bezpieczeństwa.

Jednym z charakterystycznych wniosków badania jest przekonanie o tym, że AI nie może zastąpić relacyjnego wymiaru dyplomacji:

- W dyplomacji liczy się osoba: wzrok, uśmiech, emocje.

W literaturze potwierdza to Rana (2020), według którego dyplomacja pozostaje praktyką wytwarzania zaufania i kapitału społecznego, którego technologie nie są w stanie zreplikować.

Badani przez nas eksperci podkreślali, że w Polsce nie istnieje systemowe wykorzystanie AI w dyplomacji. Przyczyny tej sytuacji można rozpatrywać w trzech wymiarach:

1. instytucjonalnym – brak regulacji, brak wytycznych, brak procedur bezpieczeństwa;
2. technologicznym – brak infrastruktury krajowej i modeli językowych w języku polskim na poziomie instytucjonalnym;
3. kulturowym – skłonność do zachowawczości i przywiązanie do tradycyjnych metod pracy.

Wyniki te korespondują z analizami Hocking i Melissena (2015), którzy wskazują, że dyplomacja często opiera się na konserwatywnych strukturach odpornych na szybkie innowacje technologiczne.

Eksperti wskazali kilka kluczowych ich zdaniem obszarów, w których AI może znacząco wesprzeć dyplomację. Są to:

- a. Automatyzacja zadań rutynowych: automatyzacja przeglądów mediów, analiz raportów i innych zadań operacyjnych – wpisuje się w globalny trend wykorzystania AI do *odciążania dyplomatów* (Bjola, Manor, 2023). Na przykład analiza *big data* pozwoliłaby instytucjom MSZ na szybszą reakcję na zjawiska międzynarodowe.
- b. Wsparcie wywiadowcze i prognostyczne: wypowiedzi ekspertów przywołujące możliwość przewidywania agresji Rosji na Ukrainę na podstawie danych finansowych potwierdzają tezę Omanda i Phythiana (2018) o rosnącym znaczeniu analityki opartej na *big data* w wywiadzie międzynarodowym. Możliwości te obejmują m.in. wykrywanie anomalii ekonomicznych, analizę przepływów migracyjnych, monitorowanie narracji informacyjnych, czy identyfikację potencjalnych kryzysów politycznych.

- c. Tłumaczenia i komunikacja międzykulturowa: eksperci wskazywali, że narzędzia AI mogą wyrównać kompetencje językowe decydentów. Jednak literatura wskazuje, że AI nie radzi sobie z niuansami kulturowymi i kontekstowymi, co ogranicza jej zastosowanie (jeszcze) w negocjacjach wysokiego szczebla.
- d. Pamięć instytucjonalna: według badanych AI mogłaby stanowić narzędzie integrujące wiedzę instytucjonalną. Jest to szczególnie ważne w kontekście wskazanego przez ekspertów problemu utraty danych po zmianach personalnych. Dotychczas brak jest badań empirycznych na ten temat, a zatem jest to nowatorski wkład badania, wskazujący na perspektywy rozwoju AI w dyplomacji.

Równocześnie eksperci zwracają uwagę na trzy typy zagrożeń w tym obszarze. Są to zagrożenia technologiczne (m.in. halucynacje AI, niska dokładność w specjalistycznych obszarach, brak polskich modeli); polityczne – możliwość ingerencji podmiotów zagranicznych poprzez kontrolę nad infrastrukturą i modelami; społeczne – zastępowanie relacji międzyludzkich technologią. Zgodnie z literaturą przedmiotu (Rana, 2020; Bjola, 2020), dyplomacja opiera się na *kapitale relacyjnym*, którego nie da się zautomatyzować. Eksperci w badaniu potwierdzają, że AI nie może pełnić roli aktora społecznego w relacjach międzypaństwowych.

WNIOSKI

Analiza danych otrzymanych z badania oraz literatury przedmiotu pozwala stwierdzić, że sztuczna inteligencja staje się kluczowym czynnikiem transformującym politykę, zarówno w wymiarze instytucjonalnym, jak i społecznym. Jednak jej stosowanie wymaga wiele rozważań, gdyż sztuczna inteligencja może zwiększać efektywność działania państwa, ale wymaga regulacji i edukacji. Nie bez znaczenia jest to, że stwarza ryzyko manipulacji i destabilizacji politycznej oraz przyspiesza polaryzację i wojnę informacyjną. Dodatkowo wzmacnia geopolityczne znaczenie danych i standardów regulacyjnych. Co jednak istotne i wielokrotnie podkreślane było w badaniach, zmienia

naturę dyplomacji i polityki, ale nie zastępuje relacji międzyludzkich, które mają kluczowe znaczenie w stosunkach dyplomatycznych.

Wyniki badania wskazują, że sztuczna inteligencja jest postrzegana przez ekspertów jako zjawisko o charakterze systemowym, które posiada potencjał przeobrażenia dyplomacji, administracji publicznej i środowiska medialnego. Polska – podobnie jak wiele państw UE – znajduje się obecnie na etapie ostrożnego testowania AI w administracji, ale brak systemowych ram i polityk bezpieczeństwa stanowi aktualnie największą barierę we wdrażaniu tych technologii.

Nie ulega jednak wątpliwości, że sztuczna inteligencja ma znaczący, transformacyjny potencjał w dyplomacji i polityce zagranicznej, jednak jej rozwój wyprzedza możliwości adaptacyjne instytucji. Na tym etapie rozwoju AI może wspierać pracę dyplomatyczną, lecz nie może zastąpić relacji międzyludzkich ani funkcji wymagających zaufania, kompetencji kulturowych i osądu. W Polsce kluczowym wyzwaniem pozostaje brak systemowych ram wdrożenia.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można sformułować poniższe rekomendacje. Aby dobrze wykorzystywać sztuczną inteligencję w dyplomacji konieczny jest rozwój kompetencji cyfrowych w administracji, szczególnie na wyższych szczeblach. Bardzo istotne również jest tworzenie jasnych, przejrzystych regulacji i procedur bezpieczeństwa dotyczących użycia AI. Kluczowa także jest budowa krajowej infrastruktury technologicznej (w tym polskich modeli AI) oraz wzmacnianie współpracy międzynarodowej w zakresie standardów, norm i regulacji AI. Temu wszystkiego powinno towarzyszyć zapewnienie transparentności algorytmów i odpowiedzialności ich twórców oraz zachowanie równowagi między automatyzacją a rolą człowieka w procesach dyplomatycznych. Konkludując można wysnuć przypuszczenie, że przyszłość dyplomacji będzie zależeć nie tylko od tempa rozwoju sztucznej inteligencji, lecz przede wszystkim od tego, jak świadomie i bezpiecznie zostanie ona włączona w praktyki instytucjonalne.

REFERENCES

- Bano, M., Chaudhri, Z.H. & Zowghi, D. (2025). Mapping the Scholarly Landscape on AI and Diplomacy, *The Hague Journal of Diplomacy*, 20(2), 171–206.
- Bjola, C., Holmes, M. (2015). *Digital Diplomacy: Theory and Practice*. Routledge.
- Bjola, C., Manor, I. (2023). The Use and Abuse of History by Russian Embassies on Twitter, in Arcos, R., Chiru, I. & Ivan, C. (eds) *Routledge Handbook of Disinformation and National Security*. Routledge.
- Bjola, C., Zaiotti, R. (2020). Digital Diplomacy and International Organisations, *Global Policy*, 11(S3), 5–14.
- Bradshaw, S., Howard, P.N. (2019). *The Global Disinformation Order*. Oxford Internet Institute.
- Braun, V., Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology, *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.
- Cinelli, M., Morales, G.D.F., Galeazzi, A., Quattrocioni, W., Starnini, M. (2021). The echo chamber effect on social media, *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 118(9), e2023301118.
- Dieker, L. et al. (2024). Using an Artificial Intelligence (AI) Agent to Support Teacher Instruction and Student Learning, *Journal of Special Education Preparation*, 4(2), 78–88.
- Digital Poland, *Technologia w służbie społeczeństwu. Czy Polacy zostaną społeczeństwem 5.0?* Edycja 2023.
- Hasselbalch, G. (2021). *Data Ethics of Power*. Edward Elgar.
- Hocking, B., Melissen, J., Riordan, S., Sharp, P. (2012). *Futures for Diplomacy: Integrative Diplomacy in the 21st Century*. Clingendael Institute.
- Kreps, S., Kriner, D. (2023). How AI Threatens Democracy, *Journal of Democracy*, 34(4), 122–131.
- Margetts, H. & Dorobantu, C. (2019). Rethinking government with AI, *Nature*, 568, 163–165.
- McLuhan, M. (1964). *Understanding Media: The Extensions of Man*. McGraw-Hill.
- Omand, D., Phythian, M. (2018). *Principled Spying: The Ethics of Secret Intelligence*. Georgetown University Press.
- Piskorska, B., Kosienkowski, M. (2014). *Dyplomacja cyfrowa jako instrument polityki zagranicznej XXI wieku*. Lublin.
- Piskorska, B., Soler, U. (2023). Zastosowanie nowoczesnych technologii w procesie mediacji w konfliktach zbrojnych, *ADR Arbitraż i mediacja*, vol 16, nr 1, 59-73.
- Puaschunder, J. M. (2019). Artificial Diplomacy: A Guide for Public Officials to Conduct Artificial Intelligence, *Journal of Applied Research in the Digital Economy* 1, 39-54.
- Van Dijk, J. (2020). *The Digital Divide*. Polity Press.
- Wyatt, S. (2008). Technological Determinism Is Dead; Long Live Technological Determinism, in Hackett, E. et al. (eds) *The Handbook of Science and Technology Studies*, 3rd edn. MIT Press, 165–180.

Wirtz, B.W., Weyerer, J.C., Geyer, C. (2019). Artificial Intelligence and the Public Sector – Applications and Challenges, *International Journal of Public Administration*, 42(7), 596–615.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

- M. Darrel, J. Allen, *How Artificial Intelligence is transforming the world*, April 24, 2018, <https://www.brookings.edu/research/how-artificial-intelligence-istransforming-the-world> (dostęp: 10.10.2025).
- Bjola, C., Cassidy, J., Manor, I. (2019). Public Diplomacy in the Digital Age, *The Hague Journal of Diplomacy*, 14, https://www.brill.com/view/journals/hjd/14/1-2/article-p83_7.xml (dostęp: 10.11.2025).
- Bjola, C., Manor, I. (2022). The rise of hybrid diplomacy: From digital adaptation to digital adoption, *International Affairs*, vol. 98, no. 2, March, 471-491, <https://www.academic.oup.com/ia/article-abstract/98/2/471/6540781> (dostęp: 13.11.2025).
- Frey, C. (2024). Digital Diplomacy: The Impact of Technology on Modern Diplomacy and Foreign Policy. Current Realities and Future Prospects, *Romanian Journal of European Affairs*, vol. 24, no. 1, https://rjea.ier.gov.ro/wp-content/uploads/2024/06/RJEA_vol.24_no.1_June-2024.pdf#page=108 (dostęp: 2.11.2025).
- Lamia, Z., Rolander, A. (2025). Context Is King: The Power of Contextual Diplomacy, <https://uscpublicdiplomacy.org/blog/context-king-power-contextual-diplomacy> (dostęp: 14.10.2025).
- Mostafaei, H., Kordnoori, S., Seyed, S., Banihashemi, A. (2025). Applications of artificial intelligence in global diplomacy: A review of research and practical models, *Sustainable Futures*, vol. 9, https://www.researchgate.net/publication/390329776_Applications_of_artificial_intelligence_in_global_diplomacy_A_review_of_research_and_practical_models (dostęp: 14.10.2025).
- Pokhriyal, N., Koebe, T. (2023). AI-assisted diplomatic decision-making during crises—Challenges and opportunities, *Cybersecurity and Privacy*, vol. 6, May, www.frontiersin.org/articles/10.3389/fdata.2023.1183313/full (dostęp: 20.11.2025).
- Sabanadze, C.T. (2022). Digital Public Diplomacy at the Portuguese Foreign Affairs: Transforming the Nature of Digital Public Diplomacy-Creating an AI-Powered Tool for Event Evaluation, ProQuest, <https://www.search.proquest.com> (dostęp: 6.11.2025).
- Stanzel, V. (2022). Diplomacy and Artificial Intelligence: Reflections on Practical Assistance for Diplomatic Negotiations, *SWP Research Paper*, no 1, January, Berlin, https://www.academia.edu/75681789/Diplomacy_and_Artificial_Intelligence_Reflections_on_Practical_Assistance_for_Diplomatic_Negotiations (dostęp: 3.11.2025).
- Tilovska-Kchedji, E., Kolakovic Bojovic, M., Cvorovic, D. (2018). Artificial Intelligence Influencing Foreign Policy and Security, *HeinOnline*, <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/jeeucl2018&div=23&id=&page=> (dostęp: 12.11.2025).